بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ހުކުމް ކޮޕީ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2024/HC-B12/57
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނަރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފާ ދެކޮޅުވި ފަރާތް: ހުސައިން ޝާހިދު / ހުދުސިޔޭގެ، ސ. ހުޅުދޫ
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ބަންދު މުރާޖަޢާއަށް ނިންމިގޮތް

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ހުކުމް ތާރީޚު: 16 ޖުމާދަލްއޫލާ 1446
18 ނޮވެންބަރު 2024

ހައިކޯޓުގައި [illegible] [illegible] ހުކުމްކުރި ތާރީޚު:

25 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1446
28 އޮކްޓޫބަރު 2024

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ހުކުމް:

- ނަންބަރު: S6C/2024/7
- ނިންމި ކޯޓު: އައްޑޫއަތޮޅު ހުޅުދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- ޤާޟީ: ޢަބްދު މުޙައްމަދު ނިޝާދު
- ހުކުމްކުރި ތާރީޚު: 19 ސެޕްޓެންބަރު 2024
- ނިމުނު ތާރީޚު: 03 އޮކްޓޫބަރު 2024

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
ވަކާލާތު ކުރީ:
ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޢާއިޝަތު މުޙައްމަދު
ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ސަފާ އިބްރާހީމް
ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަޒްމާ މުޙައްމަދު ނާސިރު

އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް
ޙުސައިން ސަޢީދު، ހުޅުމީދޫގެ، ސ. ހުޅުދޫ
ވަކާލާތު ކުރީ: -

ޤާޟީ އަލީ – ޢަބްދު މުޙައްމަދު ނިޝާދު – ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑިޝަރީގެ ޤާނޫނު) 32 ވަނަ މާއްދާ

މައްސަލައިގެ ތަޢާރުފު

1. މިއީ، ޢައްޑުއަތޮޅު ހުޅުދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު S6C/2024/7 (03 އޮކްޓޫބަރު 2024) "ބަންދު [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] އަދި ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން (މީގެ ފަހުން "ދައުލަތް" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް" ނުވަތަ "ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް")ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބެލެވޭ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

2. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވަނީ ސ. ހުޅުދޫ، [illegible]، ހުސައިން ޝާހިދުގެ[1] (މީގެ ފަހުން "ހުސައިން ޝާހިދު" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް") މައްޗަށެވެ.

މައްސަލައިގައި ކަންހިނގައިދިޔަގޮތް

3. ހުސައިން ޝާހިދު [illegible] [illegible] ސ. ހުޅުދޫގައި މަސްތުވާތަކެތި [illegible] [illegible] މަސްތުވާތަކެތި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައިގައި 8 އޮގަސްޓު 2023 ގައި ހައްޔަރުކޮށްފައިވެއެވެ.[2] އެއަށްފަހު ގިނަފަހަރަކު ހުސައިން ޝާހިދުގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި 12 ސެޕްޓެންބަރު 2023 ގައި ޢައްޑުއަތޮޅު ހުޅުދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު S6C/MA/2023/09 ގެ އަމުރުން، ހުސައިން ޝާހިދު ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ.

4. ހުސައިން ޝާހިދު ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކުރީ ފަހުން އެކި ފަހަރުމަތިން ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) (މީގެ ފަހުން "ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު")ގެ 60 ވަނަ

---

[1] ދރއ ނަންބަރު A275030.

[2] [illegible] ފުލުހުންގެ [illegible] ނަންބަރު TD150540 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

މާއްދާގެ (ރ)ގެ ދަށުން ބަންދު މުރާޖަޢާކުރެވިދާނެއެވެ. އަދި މިފަދައިން މުރާޖަޢާކޮށް ބަންދު ތަމްދީދުކުރެވިދާނެއެވެ.[3] އެގޮތުގެމަތިން، 09 ސެޕްޓެމްބަރު 2024 ގައި ދައުލަތުން ހުސައިން ސާބިރުގެ ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. މި ހުށަހެޅުމުގައި ދައުލަތުން އެދިފައިވަނީ އައްޑޫއަތޮޅު ހުޅުދޫ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު S6C/MA/2023/09 ކޯޓު އަމުރުން ހުސައިން ސާބިރު ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ކޯޓު އަމުރެއް [illegible] ދިނުމަށެވެ.

5. މި ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން އޭގެ ދަށުކޯޓުގައި ހުސައިން ސާބިރުގެ ފަރާތުން އޭނާގެ ބަލި ހާލަތަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ޝަރުޠުތަކާއެކު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ދަށު ކޯޓުގައި އެދިފައިވެއެވެ.[4] މިފަދައިން އެދުމުން ދަށު ކޯޓުން ދައުލަތަށް ފުރުޞަތު ދީފައިވެއެވެ. އަދި ދައުލަތުން އިޢުތިރާޒު [illegible] ނުކުރާކަމަށް ދަށު ކޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[5]

6. އެހެންކަމުން، ހުސައިން ސާބިރުގެ ބަންދު މުރާޖަޢާކޮށް އައްޑޫއަތޮޅު ހުޅުދޫ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު S6C/2024/7 (03 އޮކްޓޫބަރު 2024) "ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުމުގެ ނިންމުމެއް" އިން އަންނަނިވި ގޮތަށް ނިންމާފައިވެއެވެ.

> " އެހެންކަމުން، ސ. ހުޅުދޫ، [illegible]، ހުސައިން ސާބިރު ބަންދުގައި ބަހައްޓައި ދިނުމަށް އެދި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން، [illegible] ދައުލަތުން ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި އެ ޤާނޫނުގެ 66 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ޝަރުޠުތަކާއެކު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކުރަމެވެ."

---

[3] އެގޮތުން އައްޑޫއަތޮޅު ހުޅުދޫ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު S6C/2023/1 (12 އޮކްޓޫބަރު 2023) ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުމުގެ ނިންމުމާއި، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު S6C/AM/2023/2 (22 ނޮވެމްބަރު 2023) ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުމުގެ ނިންމުމާއި، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު S6C/AM/2024/1 (14 ޖަނަވަރީ 2024) ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުމުގެ ނިންމުން ބަލާށެވެ.

[4] އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ނިންމުމުގެ 5 ވަނަ ނުކުތާ.

[5] އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ނިންމުމުގެ 6 ވަނަ ނުކުތާ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ

7. އައްޑުއަތޮޅު ހުޅުދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު S6C/2024/7 (03 އޮކްޓޫބަރު 2024) "ބަންދު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމިގޮތް" ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާގޮތަށް ބެލެން ހުރި ދައުލަތުގެ ޙާކިމުން އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރަމުން 1 (އެކެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައި، އެ ނުކުތާ ތަފްސީލުކޮށްދީފައިވެއެވެ. މިގޮތުން އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ޚުލާސާގައި ހުށަހަޅާފައިވަނީ އަންނަނިވި ނުކުތާއެވެ.

7.1 ސ. ހުޅުދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު S6C/2024/7 (03 އޮކްޓޫބަރު 2024) "ބަންދު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމިގޮތް" އަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި، ގަވާއިދު ނަންބަރު 2021-SC-REG-01 (ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ގަވާއިދު) (މީގެ ފަހުން "ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ގަވާއިދު") ގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި "ޤާޟީ ޤަޟިއްޔާގެ ކޯޓުތަކުން ނިޔާ ނިންމުމުގައި ޢަމަލުކުރަން ވާނީ ކޯޓުތަކުގެ ޝަރުޢީ ސާބިތުކުރުމަށް" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

8. އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ 12 ސެޕްޓެމްބަރު 2023 ގައި އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާއާއި، ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާއާއި، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ސަޢީދު އިބްރާހީމް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް**[6] ޤަޟިއްޔާގައިވާ ކަނޑައަޅާފައިވާ ބަލައި، އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް ބަންދުގައި ހިފެހެއްޓުމަށް ޖެހޭނެކަމަށް ސާބިތުނުވާތީ ކަމަށެވެ. އަދި

---

[6] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/93 ޤަޟިއްޔާ

ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުމުގެ ތަރަހައަށްވުރެ ޖިނާއީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible]**[7] ގެ ސިއްދާއިން އެނގެން އޮންނަހަކަށް. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުގެ ދައުވާ ފަރާތް ބަންދުން ދޫކުރުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވަނީ [illegible] ބަންދުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުން [illegible] ބަންދުން ދޫކުރުމަށް. އަދި އިސްތިއުނާފުގެ ދައުވާ [illegible] ބަންދުން ދޫކުރުމަށް [illegible] އިސްތިއުނާފުގެ ދައުވާ [illegible] ބަންދުގެ މުއްދަތު [illegible] ބަންދުން ދޫކުރުމަށް [illegible]. މިގޮތުން [illegible] ބަންދުގެ މުއްދަތު ދިގުކުރުމުގެ [illegible] ހައިކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible]**[8] ގެ ޤަޟިއްޔާއިން އެނގެން އޮންނަހަކަށް.

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ދެއްކި

9. އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އުޅުއްވާފައިވާ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު S6C/2024/7 (03 [illegible] 2024) "ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުމުގެ [illegible]" [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible]**[9] ގެ ސިއްދާއާގެ [illegible] [illegible] ބަންދުގެ [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible] ބަންދުގައި [illegible] [illegible].

---

[7] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ 2024/SC-A/09 ގެ ޤަޟިއްޔާ

[8] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/42,43 ގެ ޤަޟިއްޔާ

[9] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/09 ގެ ޤަޟިއްޔާ

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ޖަވާބު

10. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ޖަވާބުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ދަށު ކޯޓުން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާފަރާތުގެ ބަންދަށް ލުއި ދީފައިވަނީ ހަމައެކަނި ބަލި ޙާލަތަށް [illegible] [illegible]، މައްސަލަ ދިގު [illegible] ވަރަށާއި، މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible] [illegible]**[10] ގެ ޤަޟިއްޔާއާ މި މައްސަލައާ ތަފާތު ކަމަށާއި، [illegible] އެ މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] އެ މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] ތަފާތު ކަމަށެވެ. މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވާކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް

11. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް ބަންދުކުރި ޙާލަތު ވަނީ ބަދަލުވެފައިވާތީ، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ބަންދުން ދޫކޮށް ދިނުމަށެވެ.

ޝަރީޢަތް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް

12. މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން [illegible] [illegible] [illegible] ބަންދުން [illegible] ދަށު ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި އަދި ބަންދުން ދޫކޮށްލުމުގެ [illegible] ގޮތުން މި [illegible] ކޯޓުތަކުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތަކާ ޚިލާފަށް ކަމުގައެވެ.

---

[10] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ 2024/SC-A/09 ވަނަ ޤަޟިއްޔާ

13. މި ކަންކަމަށް ނަޒަރުކުރުމުގެ ކުރިން މި މައްސަލައިގައި ދަށުކޯޓުގައި ކަން ހިނގައިދިޔަގޮތް އަދި ދަށު ކޯޓުގެ ފައިސަލާއަށް އެ ނިންމުމަށް ވާސިލުވެވުނުގޮތް ބެލުން މުހިންމުވޭ. ޙުސައިން ސާބިޤު އޭނާގެ ވައްކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފެންނާތީ، [illegible] [illegible] އައްޑޫ ހުޅުދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު S6C/MA/2023/09 ކޯޓު އަމުރުން 12 ސެޕްޓެންބަރު 2023 އިން ފެށިގެން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރެވުނުކަމާއި [illegible]. ބަންދުކުރުމުގެ ކޯޓު އަމުރު އަދި [illegible] [illegible] ޙުސައިން ސާބިޤު ބަންދުކުރެވިފައިވާ ބަންދުކުރުން ދެމެހެއްޓުމަށް ނިންމާފައިވާކަން އިސްވެ ބަޔާންކުރެވިފައިވާފަދައެވެ.

14. 3 އޮކްޓޫބަރު 2024ގައި ކަން ހިނގައިދިޔަގޮތް ބަލައިލާނަމަ. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) ގެ ދަށުން އައްޑޫ ހުޅުދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު S6C/MA/2023/09 ކޯޓު އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުމަށް ދަޢުވާކޮށް އެދިފައެވެ. ދަޢުވާކޮށްފައިވަނީ [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (4) ނަންބަރާއި (1) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ކަންކަން ފުރިހަމަވާކަމާއި، އަދި [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރާ ހާލަތު ފުރިހަމަވާކަމަށް ދެކޭތީ، ޙުސައިން ސާބިޤު ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކޯޓު އަމުރު ބަދަލު ގެނައުން [illegible] [illegible] [illegible].

15. މި [illegible] ދެކިގެން ޙުސައިން ސާބިޤުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޙުސައިން ސާބިޤު ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ނިންމާފައިވަނީ، ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެކަށީގެންވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

16. [illegible]

17. [illegible]

18. [illegible]

ދައުލަތުން އިސްތިއުނާފެއް ހުށަހެޅިނަމަ، އެކަން މި މަރުޙަލާގައި އިސްތިއުނާފުގެ ގޮތުގައި ބެލުނީއެވެ.
އެހެނަސް، މިފަދައިން މި މަރުޙަލާގައި ދައުލަތުން ބުނެފައެއް ނުވެއެވެ.

19. ދައުލަތުން މި އިސްތިއުނާފީ މަޖިލީހުގައި [illegible] ދައުލަތުގެ [illegible] އިތުރަށް [illegible] ވާހަކައެއް [illegible] ޙުސައިން ޝާކިރުގެ ވަކީލުން އެއް [illegible] ޙުސައިން ޝާކިރުގެ [illegible] އަޑުއެހުމެއްގައި [illegible] އަދި ދައުލަތުން ސާފު ޖަވާބެއް ދީފައިނުވެއެވެ. [illegible] ޙުސައިން ޝާކިރުގެ [illegible] ޙުސައިން ޝާކިރުގެ [illegible] 03 އޮކްޓޫބަރު 2024 ގައި [illegible] ޙުސައިން ޝާކިރުގެ [illegible]

20. މިފަދައިން ޝަރީޢަތުން [illegible] އޭގެ ޤާނޫނީ ބިންގަލަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) (މީގެ ފަހުން "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު") ގެ 32 ވަނަ މާއްދާއެވެ. މި މާއްދާގައިވަނީ ހައިކޯޓުން މައްސަލަ [illegible] އަސާސްތަކުގައި [illegible] އިތުރަށް [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ

ކޯޓުގެ **ފުލް ބެންޗް ވ. މޯލްޑިވްސް އިންލޭންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީ**[11] ޤަޟިއްޔާއިންނެވެ. ދަށު މަރުޙަލާގައި ފާހަގަކޮށް، ވާހަކަދެއްކުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބި، ދަށު މަރުޙަލާގައި ހުށަހަޅައިނުވާ ނުކުތާތައް އިސްތިއުނާފު މަރުޙަލާގައި ނުކުތާނެގޭނެކަން މި ކޯޓުގެ **ފުލް ބެންޗް ވ. މޯލްޑިވްސް އިންލޭންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީ**[12] ޤަޟިއްޔާއިން ނިންމަވާފައިވާ ނިންމެވުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ފުލް ބެންޗް ވ. މޯލްޑިވްސް އިންލޭންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީ**[13] ޤަޟިއްޔާއިން ތާއީދުކޮށްފައިވެއެވެ.

21. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅާނީ ދަށު ކޯޓުގައި ނުވަތަ ޓްރައިބިއުނަލްގައި ހުށަހަޅާ ޝަރީޢަތާއި ދިފާޢުތަކާއި އަސާސްކޮށްގެން ބަލައިގެންނެވެ. މައްސަލައެއްގައި ކަން ހިނގިގޮތް ކަނޑައެޅުމުގައިވާ، އަދި ވާޤިޢާ ބަހުސްކޮށް ހުށަހަޅާފައި ނުވާ ދިފާޢު ދޫކޮށް ބަލާ ނޫން ކަމެކެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤަވާޢިދުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ ސާފު އިބާރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ޤަޟިއްޔާ ބަލާނީ ނުވަތަ ނިންމުމެއް ބިނާކުރެވޭނީ ދަށު ކޯޓުގެ ނުވަތަ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނިންމުމުގައި ގޮތެއް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމެއް ނުވަތަ ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްގެން ކަމުގައިވާތީ، ފާޅުގައި ނިޔާވާ ތިލަކޮށްގެން ޝަރީޢަތުގައި އިސްތިއުނާފު މަރުޙަލާގައި މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތަކީ ކޮބައިކަމާއި، އެ ޤަރާރުތަކާއި ގުޅޭ ހުކުމެއްގައި ކޮބައިކަމާއި، ދެއިން ދޮރު ކަމުގައި ބެލެވޭ ގޮތް ކަނޑައެޅުމަކީ މައްސަލައިގައި ގޮތެއް ކަނޑައެޅޭ މަރުޙަލާއާއި ބޭރުން މަރުޙަލާއަށް ކަމުގައި ބެލެވިއެވެ.[14]

22. ސަބަބަކީ ހިނގާ ބައެއްގެ ވާޤިޢާތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ދިފާޢުގެ އިޖުރާއަތު ދަށު ކޯޓަކީ ގޮތް ކުރާ ކަމެއް ބަލައި، ދިފާޢުތަކުގެ ތެރެއިން ބަލާނީ ގެއްލުން ކަމަށް ބުނެ، ދަށު ކޯޓުގައި އެ ޤަރާރުތަކުގައި ދެއް ގޮތް ހުށަހެޅުމަށް ފުރުޞަތުދީފައިވާ ދައުލަތުގެ ދިފާޢުގެ ދިފާޢުތައް ވަކި ގޮތަކަށް ނިންމާނަމަ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަކުން

---

[11] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/41 ޤަޟިއްޔާ.

[12] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/HC-A/83 ޤަޟިއްޔާ.

[13] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/41 ޤަޟިއްޔާ.

[14] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/19 (ޕަބްލިކް ސަރވިސް ވ. ފާޠިމަތު ޝަހީދާ ގެންދަވާ ޤަރާރު) ޤަޟިއްޔާ.

ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ބަޔާނުގައި ނަތީޖާކުރުމުގައި ބުނެފައިވާ ފުރުޞަތު އަޅައިދޭތޯއެވެ. އެހެނީ، އެއީ ދަށު ކޯޓުގެ ޙުކުމަކީ އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅޭނެ ކަމަށް، ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙުކުމެއް ކަމުގައިވާތީ، ދަށު ކޯޓުން އިސްތިއުނާފުގެ މަރުޙަލާ ބަލައިނުގަނެވޭނެ ކަމުގައި ބުނެވިދާނެއެވެ.

23. ދަށު މަޙްކަމާގައި އެއްވެސް ފަރާތަކުން ނުދެކޭ ފާހަގަކޮށްފައިވާ މައްސަލަ ބިނާކޮށް އިސްތިއުނާފަށް ނުކުތާއެއްގެ ސިފައިގައި މެދުވެރި ނުވާ ޤާނޫނީ ބަހުސެއް ހުށަހަޅައިދިނުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނީ ތަޢާރުފުކުރުމާއި ކުރިއަށްދާނެއެވެ.[15] އެހެންވީ އިސްތިއުނާފު މަރުޙަލާއަށް ބިނާކުރި އެއްޗެއް ވެސް ދަށު މަޙްކަމާއިން ހުށަހަޅައިފައިނުވާ އެއްޗެއް ނުބަލައިގަތުމަކީ އަސާސީ ޙައްޤުތަކެއް ނިގުޅައިގަތުމެއް، ކޯޓުން އިސްތިއުނާފު މަރުޙަލާއިގައި އަލަށް ފާހަގަ ކުރެވުނު އަލަށް ބިނާކޮށްފައިވާ ހަރަކާތްތަކުން ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގައި ތަޢާރުފުކުރެވިފައިވާ އިސްތިއުނާފު ނިޒާމުގެ މަޤްޞަދު ހާސިލުކުރުމަށް ފުރުޞަތު ނުލިބިގެންދެއެވެ.[16] އެހެންކަމުން، ދަށު ކޯޓުގެ ނުވަތަ ޖުޑީޝަލް އޮފީހެއްގެ ނިންމުން ޤާނޫނީ ހިތާމަ ކަމުގައި ބުނެވޭ ސަބަބަށް ބަލާލައި އެ ސަބަބުތަކާއި ދިމާވާ ދަރަޖަ ދެނެގަތުމަށް، އެ ސަބަބުތަކަކީ ދަށު މަޙްކަމާގައި އެއްބަސް ބުނެވުނު ފުރުޞަތު ދިނުމާއި ސަބަބުތަކެވެ.

24. މި މައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފުގައި ދަޢުވާކުރާ ބޭނުންވާ ޤަރާރު ހުށަހެޅި ވާރަކަތް ދަޢުވާކުރި ފަރާތަކުން ދަޢުވާކުރަން އެއްބަސް ނުވުމުގެ އެއްވެސް ގޮތަކަށް ބައެއް ދަޢުވާކުރަން ކުރިއަށްގެންދަނީ ދަޢުވާކުރުން އެއްބަސްވި ކަމަށް ބުނެވޭ ޤާނޫނީ ކުރިއަށްގެންގޮސްފައެވެ. ދަޢުވާކުރި ފަރާތުން އެކަން ގޮތުގައި ދަށު ކޯޓުގެ މަޖިލީހުގައި ހުށަހެޅުން، އެހެން ވާ އެ މަޖިލީހުގައި ދަޢުވާކުރި ފަރާތަށް ދަށު ކޯޓުން ފުރުޞަތު ދިނުން، ދަޢުވާކުރުން ބޭނުން އެއްބަސް

---

[15] މިފަދައިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/19 (ސަރަފުއްދީން ސަލީމް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް) މައްސަލައިގައި، އަދި ހަމަ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/93 (ސަލީމް އިބްރާހީމް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް) މައްސަލައިގައި، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/SC-A/18 (ޑޮކްޓަރ އިސްމާޢީލް ޝަފީޤް ވ. ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން) މައްސަލައިގައި، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/50 (މުޙައްމަދު ސަލީމް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް) މައްސަލައިގައި، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/29 2020/SC-A/44 (އިސްމާޢީލް ޝަރީފް ވ. މުޙައްމަދު ރަޝީދު) މައްސަލައިގައި ނިންމާފައިވެއެވެ.

[16] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/66 (ޑޮކްޓަރ ޙަސަން ސަޢީދު ވ. ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން) މައްސަލައިގައި.

ނެތްކަމަށް ދަށު ކޯޓުގެ މަޖިލީހުގައި ބުނެ، މިހާރު ދައުލަތުން ބޭނުންވާ ނަތީޖާއަށް ވާސިލުވުމަށް ދައުލަތުން އިސްތިއުނާފު ހޯދުމުގައި ބަރޯސާވެފައިވާ ފާޑިޔާތަކަކީ އަދި މި މަރުޙަލާގައި ވަކާލާތުކުރާ ފާޑިޔާތަކަކީ ދަށު ކޯޓުގެ މަޖިލީހުގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ކަންކަމެއްނޫނެވެ. އެހެންކަމުން، ދަށު ކޯޓުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައިނުވާ ހަޤީޤަތްތަކަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ދައުލަތުން އެދޭ ނަތީޖާ ދަށު ކޯޓުގައި ނުނިކުތުމަކީ، ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ފަދަ ގާނޫނީ ސަބަބެއް ކަމުގައި ނުފެނެއެވެ.

25. ދައުލަތުން ހުށަހަޅަންޖެހޭ ފާޑިޔާއެއް ނުވަތަ މައުލޫމާތެއް އެ މަޙައްލުގައި ހުށަހެޅުމުގެ ނަތީޖާއާމެދު ނުގުޅޭ ކޮންމެ ފަހަރަކު، ކުރިން ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު އޮވެ، ހުށަހަޅާފައިވާ މައުލޫމާތު، އިސްތިއުނާފު ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިގެން، ދައުލަތުން ބޭނުންވާ ކަންކަން [illegible] ނުފެނެއެވެ. އަދި ކޮންމެ ފަހަރަކުވެ، ދައުލަތުން ކުރާ މިފަދަ [illegible] ނޫނެވެ. މިއީ މި ކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible]**[17] ޤަޟިއްޔާގައިވެސް [illegible]

26. މިކަންކަމުގެ [illegible]، ބަންދު [illegible]

---

[17] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/67 ޤަޟިއްޔާ

ނިންމަން ފެންނަ ގޮތް

27. ބުނެވިދިޔަ ކަންކަން އެފަދައިން ހުރުމުން، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ނިންމުން ބާތިލުކުރާނޭ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މައްސަލަ ނިންމަން ފެނެއެވެ.

ފަސްޖެހުނު ދުވަސްވަރު ނިޔާޖްގެ ބަހުސް

28. މިމައްސަލައަށް ބަލާއިރު ދެ ކަމެއް އަހުރެންނަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ފުރަތަމަ ކަމަކީ، ހުސައިން ޝާކިރު ބަންދުން ދޫކުރި އޭނާ ސަޕްލަޔަރު ނިޔުންދުން ބަދަލުގައި ސަރުކާރުން ހިލޭ ދިޔުމުންނެވެ ކަމެކެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރުކާރު ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ އަދި ޖީޑީއޭއެސް އެކި ދިޔުމުން ފަހުގެ ޤަޟިއްޔާއެއް ވެ. **ޚާއްޞަ ކޮށް ސިވިލް އިޖްރާއާތުގެ ޤަވާޢިދުގެ މާއްދާ** ފަރާތެއް ހިނގައި ކޯޓް ފިޔަވަޅު އަޅަން ކަމަށް ކަނޑައަޅައި 42 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވެއެވެ؛[18]

> " މާލީ އިޖުރާއާތުގެ ޤަވާޢިދުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ނުވަތަ (ށ) ގެ ދަށުން ސަޕްލަޔަރު
> ހިފެހެއްޓުން ދިނުމަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައި ފަސްޖެހުނު ނިންމައިދިނަމަ، އެ ނިންމުން ކުރީގެ
> 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ދައްކަން ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަދު (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައި
> އޮންނަ ނިސްބަތުން މާލީ އިޖުރާއާތުގެ ޤަވާޢިދުގެ ދަށުން ސަޕްލަޔަރު ހިފެހެއްޓުމުގެ ބަދަލު ފިޔަވައި
> ދެއްކުމަށް އެދިގެން ހުށަހަޅާ ނިންމުމަށް ބަލައި ނިޔާ ދޭން ޖެހެއެވެ. އަދި ފައިސާ ދެއްކުމުގެ ސަބަބު
> ދޭތެރޭގައި ހުށަހެޅި 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ސަބަބު ހިފައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
> ފައިސާ ދައްކަންޖެހެއެވެ. އެ ސަބަބު ދޭތެރޭގައި ހުށަހަޅާ އެ ދުވަހު ފައިސާ ދެއްކުމުގެ ބަދަލު.
> ކުރީގެ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ މައްސަލަ ބެލި ފަސްޖެހުނު އެ ދުވަހުގެ ނިޔާގެ
> ދުވަސްތަކުގެ، އެ މައްސަލަ ބަލައި ނިންމުމުން ހިސާބުކޮށް ދޭންވާނެއެވެ. ދެއްކޭ ނިޔާ
> ގޮތުގައި އެދުވަހު ފައިސާ ދޭން ނިންމައިފިއެވެ."

މިހެންކަމުން، ކޯޓް، ސަޕްލަޔަރު ހިފެހެއްޓުމުގެ ފައިސާ ދޭތެރޭގައި ހުށަހަޅާ އެދުވަހު ހުކުމްކުރުމަށް ފައިސާ ދޭންޖެހެއެވެ.

---

[18] 2020/SC-A/108,109,110

29. ދެން އޮތް ސުވާލަކީ، ބަންދުގައި ހުންނަ މުއްދަތު ދިގުވެގެންގޮސް އެތައް ދުވަހެއް ފާއިތުވެގެން ދާއިރުވެސް ޝަރީޢަތް ނުނިންމާ އޮތުމަކީ ބަންދުން ދޫކޮށްލަންޖެހޭ ސަބަބެއް ހެއްޔެވެ؟ މިސުވާލާއި ގުޅިގެން ބަލާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަބްދުﷲ** ޤަޟިއްޔާ[19]ގެ 21 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާން ކުރަނީ؛

> " މައްސަލަ ދިގުލައިގެން ދިޔަޔަސް ބަންދުގައި ހުރި މީހާ ދޫކޮށްލަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނުވަތަ ނުނިމުމުގެ މައްޗަށް ބަލައިގެން، ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވޭ މީހުންގެ ޝަރީޢަތް ސަރީހަށް ނިމެންދެން ބަންދުގައި މީހަކު ބެހެއްޓުމަށް ބަންދުކުރުމުގެ ގޮތުގައި ހިފެހެއްޓުމަކީ ބަންދުގައި ބަހައްޓާ މީހުންގެ ސަލާމަތީ އެއްވެސް ގޮތެއް ނުވާ ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދަކާ ޚިލާފު ކަމެކެވެ."

މިފަދައިންނެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ، **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އިސްމާޢީލް ޝަމީމް** ޤަޟިއްޔާ[20]ގެ 27 ވަނަ ނުކުތާގައި " ބަންދުގައި ދިގު މުއްދަތަކަށް ހުރުމަކީ ނަހަމަވެސް މުޖުތަމަޢުގެ އަމާންކަމަށް ނުރައްކާތެރި ކަމަށް ބެލެވޭ މީހަކު ދުވަސްތަކަކަށް ބަންދުކުރުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާ ދަމަހައްޓާ ގޮތެއް ނޫނެވެ." މިފަދައިން ކަނޑައަޅުއްވައެވެ.

30. ދެވަނަ ކަމަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާގައި "...ފަނޑިޔާރުން އަމަލު ކުރާނީ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނަށް ކަމަށް..." އެހެން އިތުރަށް، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި " މަތީ ދަރަޖައިގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް އެއްގޮތަށް ދަށު ދަރަޖައިގެ ކޯޓުތަކުން ތަބާވާންވާނެ.." ކަމަށް އެންމެ މަތީ ކޯޓުގެ ބަސް ބަލައިގަތުމުން، މަތީ ދަރަޖައިގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތަކަށް އެއްގޮތަށް ދަށު ދަރަޖައިގެ ކޯޓުތަކުން އަމަލު ކުރަންޖެހޭ، ވަކިން އެވާހަކައެއް ކޯޓުގައި ދެއްކުމަކާ ނުލައި ސާބިތުވާ ކަމެކެވެ.

---

[19] ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2024/SC-A/13

[20] ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:2024/SC-A/09

31. ވަކީލުންގެ އަސާސީ އެއް ދައުރަކީ އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށް ފަސޭހަކޮށްދިނުން އެކަށީގެންވެއެވެ. މިގޮތުން ހުރަސްއެޅިފައިވާ މައުސޫލާ ގޮތް ގޮތުން ޤާނޫނުގައި ކަން އެއް ގޮތް ބަޔާން ކޮށްދިނުމާއި މަޖިލިސްތަކާ ކޯޓުތަކުން އެންމެހާ ނިންމުމުގެ ނިންމާފައި އޮވުމުގެ ނަފާ، އެކަމުގެ ފަސޭހަތަކާ ސަބަބުތަކަށް ގެނައުމަކީ ވަކީލުންގެ ދައުރެކެވެ. ނަމަވެސް، އެ ދައުރު އަދާކުރުމުގައި ބައްދަލުކުރުމުގައި ހުށަހަޅަނީ މިހާރު ބައްދަލު ތަޙުޤީޤަށް ސަބަބެއް ނުވެއެވެ.

32. މީގެ، ކޯޓުގެ ތަރުތީބުގައިވާ ނަމަވެސް ކޯޓުގެ ދައުވާ އަދާކުރައިވާ މިގޮތަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިޔާތަކުން ބައްދަލުކޮށްފައި ހުރިޖެހި، ބައްދަލުކުރި ސަބަބު ފިޔަވައި ނުފެނިގެން ނަމަވެސް އުސޫލުތަކަކީ ބަޔާނާ ނަފްސާނީ، ބަދަލު ޢާއްމުވައި ގެޔާ ގޮތުން އެކަށް ދިޔައި ތަޙުޤީޤާތަކަށް އަސްލު ފުރުޞަތު ދަށުގެ ނަމަކަށް ބަދަލު ކަމެއް، ނުވި އެކަށް ބައްދަލުކުރުމުގައި ހުށަހަޅާ އެކަމުގެ ބައިވެރިވުމަށް ތަމްސީލުކޮށްފައި ބަދަލު ބައްދަލު ތަޙުޤީޤުކުރި ކޯޓުން ކަމެއް ނުވެއެވެ.

33. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުންތައް ބައްދަލުކުރުމުގައި މިގޮތަށް ބަލި ޝަރީޢަތުގައި ގެނައުމުގައި ބައްދަލުކުރުމުގައި ހުށަހަޅަނީ މިގޮތަށް ތަޙުޤީޤުކުރި ޤާނޫނީ ގޮތުން ކޯޓުން ކަމެއް ނުވާތީ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. މުޙައްމަދު ޝަރީފް ފ ސިޔާމް**[21] ގެ 27 ވަނަ ނަންބަރުގައި އެކުލެވެއެވެ. އެކަށީގައި ބުނެ، "...އަދި ބަލި ގޮތަށް ހުރި ގޮތުން ނުވަތަ އެނގޭވަރެއް އަދި ސަބަބަކާއި ބުރަ ތަރުތީބުގައި އެދިގެނުގެ ފުރުޞަތު ނުވަތަ ކޯޓުގެ ކޮށްފައި މިގޮތަށް ތަޙުޤީޤުކުރި ވެސް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާ ދަޢުވާ ކުރުމަށް ނުކުރެވޭ." މީގެ، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތުގެ ބަލިކޮށްފައި ގޮތްތައް ދަށުން ބޭނުންކުރުމުގެ ފަރާތުން ބިޑިކޮށް ވަކިކުރެވޭ ބައްދަލު ނުކުރެވޭ ބަނދަރު، ސަލާމަތާއި ކޯޓުން ކަރުދާސްތަކަށް، ޤާނޫނީ ބަޔާން ތިރީގެ އަޅާއިރު ތަޙުޤީޤުކުރި ބަދަލު ކޯޓުގެ ފަރާތްތަކަށް ކުރަން ކަމެއްނުވެއެވެ. އަދި ކުރިން ބައްދަލު ކުރި ފަރާތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިޔާގެ ދިފާޢުގެން ދިފާޢުކުރުމަށް މިގޮތަށް ތަޙުޤީޤުކުރި ސަބަބެއް ނުވެއެވެ.

---

[21] ފ ސިޔާމް ނަންބަރު:2024/SC-A/09

34. ވީމާ، މިމައްސަލައިގައި އަޑުއެހުމަށް ހުށަހެޅި، ދަށު ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުން ބާޠިލު ކުރުމާއެކު، އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބެލުމަށްޓަކައި އަނބުރާ ދަށު ކޯޓަށް [illegible] [illegible] ނިންމަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލްގެ ރައުޔު

35. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު މުޙައްމަދުގެ ރައުޔަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

ޙުކުމް:

[illegible] ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު S6C/2024/7 (03 އޮކްޓޫބަރު 2024) "ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުމުގެ [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޙުކުމް ކަނޑައަޅަމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު މުޙައްމަދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް